

69. Yeniden çeviride intihal bağlamında Ses ve Öfke

İrem Ceren DOĞAN¹

APA: Doğan, İ. C. (2022). Yeniden çeviride intihal bağlamında ses ve öfke. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 1126-1138. DOI: 10.29000/rumelide.1164920.

Öz

Yeniden çeviri, günümüzde çeviribilim araştırmacılarının farklı yönlerine odaklandığı bir konudur. Yeniden çeviri araştırmaları ise Antoine Berman (1990), Paul Bensimon (1990) ve Yves Gambier (1994) ile ilişkilendirilen yeniden çeviri hipotezini temel alır. 21. yüzyılla birlikte yeniden çevirilerin artışıyla beraber yeniden çeviri araştırmaları da hız kazanmıştır. Daha güncel araştırmalarda ürün olarak yeniden çevirilerin farklı yönlerine, özellikle yeniden çeviri hipotezinde sorunlu bulunan kısımlara odaklanılmıştır. Edebiyat piyasasında ürün olarak yeniden çevirilerin artması ise beraberinde intihal sorunsalını ortaya çıkarır. Ancak yeniden çeviri hipotezinde ya da hipoteze yönelik eleştirilerde intihale çok fazla odaklanılmadığı görülür. İntihal parametrelerini belirlemenin zorluğu özellikle betimleyici araştırmalarda bu konuda çalışmayı zorlaştırmaktadır. Bu çalışma kapsamında, modernist yazar William Faulkner'in ünlü eseri *Ses ve Öfke*'nin 2022 yılı itibariyle piyasada bulunan iki çevirisine odaklanılacaktır. Çalışmanın ilk bölümünde yeniden çeviri ve yeniden çeviride intihal ele alınacaktır. Daha sonra, Türkiye'de yeniden çeviri intihaline odaklanılacaktır. Son bölümde ise vaka analizi yapılacaktır. Bu kapsamda intihal şüphesi olan metin ile eserin ünlü ilk çevirmeni Rasih Güran'ın 40 yılı aşkındır piyasada olan ve günümüzde basılmaya devam edilen çevirisi karşılaştırılacaktır. Bu incelemede ise, yeniden çevirilerde intihalin ticari tetikleyicileri temel alınacaktır. İnceleme, romanın genel akışından alınan örnekler, dipnotlar ve William Faulkner'in esere ek olarak yazdığı ve karakterleri anlattığı bölümlerden alınan örnekler üzerinden yapılacaktır.

Anahtar kelimeler: Yeniden çeviri, intihal, Ses ve Öfke, William Faulkner

Plagiarism in retranslation: The Sound and the Fury

Abstract

Retranslation is a topic focused by translation scholars on its different aspects nowadays. Retranslation studies are based on the retranslation hypothesis associated with Antoine Berman, Paul Bensimon, and Yves Gambier. Following the increase in retranslations in the 21st century, research on retranslation has also gained momentum. More recent research has focused on different aspects of retranslations as products, particularly those found problematic in the retranslation hypothesis. The increase in retranslations as products of the literature market raises the problem of plagiarism. However, it has been observed that the retranslation hypothesis or criticisms of the hypothesis do not focus much on plagiarism. The difficulty of determining the parameters of plagiarism makes it difficult to work on this subject, especially in descriptive studies. Within the scope of this study, we will focus on two commercially available translations of the famous work of modernist writer William Faulkner, *Sound and Fury*. In the first part of the study, retranslation and plagiarism in retranslation will be discussed. Then, plagiarism of retranslation in Turkey will be

¹ Doktora öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviribilim Doktora Programı (İstanbul, Türkiye), iremcerendogan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4929-6159 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 28.06.2022-kabul tarihi: 20.08.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1164920]

scrutinized. In the last part, a case analysis will be made. In this context, the text related to plagiarism suspicion will be compared with the translation of the famous first translator of the work, Rasih Güran, which has been on the market for over 40 years and continues to be published today. This review will focus on commercial triggers of plagiarism in retranslations. The analysis will be made through the examples taken from the general flow of the novel, the footnotes and the examples taken from the section explaining characters of the novel added to the work by William Faulkner.

Keywords: Retranslation, plagiarism, the Sound and the Fury, William Faulkner

Yeniden çeviri

Yeniden çeviri, özellikle 2000’li yıllarla beraber üzerinde yoğun olarak çalışılan ve birçok farklı yönüne odaklanılan bir konudur. Yeniden çeviriyi, bir eserin aynı ya da farklı dile aynı ya da farklı zaman dilimlerinde tekrar çevrilmesi olarak genel bir şekilde tanımlamak mümkündür. Ancak yeniden çeviri hem ürün hem de süreç olarak ele alınması gereken iki yönlü bir olgudur. Bu nedenle, Koskinen ve Paloposki’nin yeniden çeviri tanımı oldukça açıklayıcıdır:

“Yeniden çeviri (bir ürün olarak) belirli bir kaynak metnin aynı hedef dile ikinci ya da daha sonraki çevirisidir. Yeniden çeviri (bir süreç olarak) böylelikle prototipik olarak zaman içerisinde gerçekleşen bir olgu gibi görünür, ancak pratikte eşzamanlı ya da eş zamanlıya yakın şekilde de gerçekleşebilir (Koskinen& Paloposki, 2010: 294).

Yeniden çeviri incelemelerinin kaynağında, Antoine Berman, Paul Bensimon ve Yves Gambier tarafından ileri sürülen görüşlerin oluşturduğu “yeniden çeviri hipotezi” yer alır. Bu hipotez, 1990’lı yıllarda *Palimpsestes* dergisinin “Retraduire” başlıklı sayısında oluşturulur. Ancak Gambier’nin görüşleri, 1994 yılında yayımlandıktan sonra Berman ve Bensimon’a yakınlığı nedeniyle bu hipotez çerçevesinde değerlendirilir. Bensimon, yeniden çevirilere şiir çevirileri bağlamında odaklanırken, “giriş çevirisi” olarak adlandırdığı ilk çevirilerin, daha erek odaklı olduğunu ve bu çevirilerde yerileştirme stratejisinin uygulandığını çünkü bu ilk çevirilerin erek kültür ile bir köprü görevi gördüğünü belirtir. Böylelikle, bu ilk çevirilerde amaç, yabancı yazarı erek okura yaklaştırmak olduğundan yabancılık azaltılır. Yabancılığı azaltılan metin de erek okuyucu tarafından daha ılımlı karşılanacağından, erek okur daha az yabancılık hisseder. Ancak yeniden çeviri, halihazırda erek kültürün aşına olduğu bir metnin tekrar sunumu olarak düşünüldüğünden, ilk çevirinin misyonunu üstlenmesine gerek kalmaz, böylelikle yeniden çeviriler daha kaynak odaklı ve yabancılaştırmacı olabilir (Bensimon, 1990: ix).

Hipotezin belki de en tartışmalı argümanlarını ileri süren araştırmacı Berman olmuştur. Berman, Goethe’den yola çıkarak, yeniden çevirilerin ortaya çıkışı için çeşitli sebepler sunar. Yeniden çevirinin gerekliliğini ise şöyle açıklar:

“Yeniden çevirilerin gerekliliği, kendi başına oldukça esrarengiz olan bir olgu temel alınarak açıklanmaya çalışılır: Özgün eserler, sonsuza kadar genç kahrken, çeviriler ‘eskirler’. Belirli bir dil, edebiyat, kültür durumuna artık karşılık veremez hale gelirler. Bu durumda yeniden çevirmek gerekir çünkü var olan çeviriler artık eserlerin açıklanması ve aktarılması rolünü yerine getirememektedir” (Berman, 1990: 1).

Böylelikle yeniden çevirinin sebeplerden ilki, ilk çevirilerin “eskimesi”, böylelikle daha yeni metinlere duyulan ihtiyaç sonucunda yeniden çevirilere başvurulmasıdır. İkinci olarak ise, ilk çevirilerin “tamamlanmamış” olduğu ve ancak yeniden çeviriler yoluyla tamamlanabileceği ileri sürülür. Dolayısıyla ilk çeviriler, eksik metinler olarak görülür. Bu eksikliğin giderilmesi ise eserlerin yeniden çevrilmesine bağlanır (Berman, 1990: 3-4).

Yeniden çeviri hipotezi kapsamında değerlendirilen bir diğer araştırmacı Yves Gambier ise yeniden çevirilerin “kaynak metne bir dönüş” olduğunu ileri sürer. Eserlerin ilk çevirileri ise “asimilasyona daha meyillidir” (Gambier, 1994: 414). Berman gibi Gambier de çevirilerin eskidiğini ileri sürerken bu eskimenin tüm çevirilerde aynı hızda gerçekleşmediğini de belirtir. Dolayısıyla, yeniden çevirinin gerekliliği bağlamında Berman ile aynı görüştedir.

Genel olarak baktığımızda, bu araştırmacıları yeniden çeviri hipotezi çatısı altında toplayan ortak noktalar vardır. Bunlardan ilki, ilk çevirilerin eskidiği, böylelikle yeniden çevirilerin gerekli olduğu düşüncesidir. İkinci olarak, ilk çevirilerin ereğe odaklandığı ve yerileştirmeci olduğu, yeniden çevirilerin ise kaynak odaklı ve yabancılığı korumaya meyilli olduğudur. Bu noktaların ikisi de daha sonraki yeniden çeviri araştırmacıları için oldukça sorunlu ve tartışmalı görünmüştür. Bu noktalardan yola çıkan araştırmacılar, hipotezin eksik ve yetersiz olduğunu, yeniden çeviriye ait tüm durumları karşılamadığını, çok genel kaldığını ileri sürmüşlerdir (Susam- Sarajeva, 2003; Desmidt, 2009). Ancak ne hipotez kapsamında ne de hipotezin eksikliklerine değinilen araştırmalarda yeniden çevirinin doğrudan getirdiği sonuçlardan intihal sorununa değinilmemiş olması dikkat çekicidir.

Yeniden çeviri hipotezinin bu eleştirilen yönleri sonucunda özellikle 2000’li yıllardan itibaren yeniden çevirilerin artışa geçmesi, araştırmacıları daha güncel ve gözlemlenebilir bulgular üzerinden araştırmalar yapmaya yönlendirmiştir. Örneğin Lawrence Venuti, *Retranslations: The Creation of Value* (2003) başlıklı çalışmasında yeniden çeviri- edebiyat piyasası ilişkisini gündeme taşıyarak yeniden çevirinin ticari yönünü gündeme getirir. Günümüzde çevrilecek eser seçimlerinde ticari kaygıların yoğun şekilde gözetildiği düşünüldüğünde, yeniden çeviri hipotezinin çevirilerin ticari yönüne odaklanmaması yönüyle de eksik olduğu görülür.

Yeniden çevirilerin yoğunluğunun artması, araştırmacıları bu durumun sebeplerini incelemeye yönlendirir. Özellikle Türkiye’de, ölümünün üzerinden 70 yıl geçen ve bunun sonucunda telif hakkı kalkan yazarların eserlerinin yoğun şekilde yeniden çevrildiği görülür. Bu yeniden çeviri faaliyeti, Venuti’nin ileri sürdüğü üzere ticari kaygılarla bağlantılıdır. Yeniden çevirinin ticari yönüne odaklanırken, bu ilişkide görmezden gelinen bir gerçeğe dikkat çekmek istiyoruz: yeniden çeviri intihali. Biz bu çalışma kapsamında yeniden çevirinin karanlık yüzü olan intihal konusuna odaklanacağız.

Yeniden çeviride intihal

Yeniden çeviri yapan çevirmenlerin, önceki metinlere hâkimiyetleri doğrultusunda bu metinlerden etkilenebilmeleri durumu söz konusudur. Bu etkilenme, var olan çevirilerin eksikliklerini görüp giderme şeklinde sonuçlanabileceği gibi, çevirmenin ifadeleri ödünç alması ve kendi metninde kullanmasıyla da sonuçlanabilir. Yeniden çevirmenlerin kendilerinden önce çevrilen metinleri inceleyip incelememesi de intihal kapsamında odaklanılan bir diğer konudur. Bazı araştırmacılar, yeniden çevirmenin öncekinden farklı ve yeni bir metin ortaya koyabilmek için kesinlikle önceki metinlere bakması gerektiğini ileri sürerken (Heim, 1982; Savory, 1968), önceki metinlerin çevirmeni etkileyeceğini, bu nedenle önceki metinlere bakılmaması gerektiğini belirten araştırmalar da (Pyman, 1965; akt. Leighton, 1994) mevcuttur. Ancak bu etkilenmenin sonucunda bir intihalden söz edebilmek için nitel veri elde etmek yeterli olmayabilir. Başka bir çeviride var olup yeniden çeviride de kullanılan ifadelerin sıklığı, kullanım şekli, sözdizimi gibi biçimsel öğeler de bu noktada ön plana çıkar. Bunun yanında, kanımızca yeniden çeviri ile ilk çeviri ya da daha önceki yeniden çeviriler arasında gerçekleşen ödünç alma ile intihal sınırı oldukça hassas ve belirsizdir. Yeniden çevirideki öykünme ne seviyede olduğunda intihal olarak adlandırılır ya da intihal parametreleri kesin sınırlarla belirlenebilir mi sorularını nesnel şekilde

yanıtlamak oldukça zor görünmektedir. Dolayısıyla, bir çeviride intihal yapıldığının tespiti ve ispatlanması oldukça detaylı inceleme gerektirir.

Teresa Turell (2004) edebi eserlerde karşılaşılan intihali iki türe ayırır. İlki, çeviri metnin başka bir dilde özgün metin gibi sunulmasıdır. İkincisi ise, var olan bir çevirinin bir başka çevirmen tarafından yeniden çeviri olarak sunulmasıdır (2004: 7). Peki hangi durumlarda ya da hangi eserler için bu intihal durumuyla karşılaşılır? Bize göre, bu türden intihaller ya yazarın ve/veya eserin kanonlaşmış olduğu eserlerde ya da eserin ilk çevirmeninin başarılı ve ünlü olması durumunda ortaya çıkmaktadır.

Yeniden çeviride intihal konusunda yapılan çalışmalarda odaklanılan bir diğer nokta da intihalin söz konusu olduğu metinlerde çevirinin çıkış noktasının kaynak metin değil ilk çeviri olmasıdır. Bu durum, özellikle betimleyici yeniden çeviri çalışmalarında yeniden çeviri hipotezini test ederken oldukça tartışmalıdır çünkü yeniden çevirilerin kaynak ya da erek odaklılığı sorgulanırken kaynak metinden tamamen bağımsız gelişen bir metni stratejik olarak incelemek de karmaşık olabilmektedir.

Türkiye’de yeniden çeviri intihali

Çeviri intihali de özgün eserlerde olduğu gibi Türkiye’nin 1995’te dahil olduğu Bern Sözleşmesi kapsamında bir telif hakkı ihlali kabul edilir. Yine aynı sözleşmede, yazarın ölümünün ardından 70 yıl geçtikten sonra telif hakkının kalkacağı belirtilir (Gürses, 2011).

Türkiye’de çeviri intihaline ilişkin en kapsamlı betimleyici inceleme; Mehmet Şahin, Sabri Gürses ve Derya Duman tarafından yapılmıştır. Türkiye’de yeniden çeviride intihale odaklandıkları çalışmalarında (2015), bir gazete tarafından okurlara dağıtılan 100 temel eserden 40 tanesinin çevirilerini incelemişlerdir. Bilgisayar destekli bu incelemede çevirilerin hem nicel hem de nitel yönlerine odaklanarak intihale ilişkin veriler aramışlardır. Araştırma sonucunda, bu eserlerin aslında yeniden çeviri değil birer kopya olduğunu bulgulamışlardır. Dolayısıyla bu eserler, doğrudan intihal olarak değerlendirilmiştir.

Özellikle 2000’li yıllardan itibaren Türkiye’de çeviri intihali konusu görünür olmuş ve araştırmacılar bu konuda önemli adımlar atmıştır. İstanbul Üniversitesi’nde 2006 yılında *Çeviri Etiği Toplantısı* düzenlenmiş, burada birçok araştırmacı (Şilan Evirgen, Özge Çelik, Betül Parlak, Sabri Gürses, 2008) çeviri intihaline farklı yönleriyle odaklandıkları bildiriler sunmuşlardır. Sonrasında, çeviri intihaline odaklanan akademik çalışmaların sayısı artmıştır. 2009 yılında yapılan Ulusal Yayın Kongresi kapsamında “intihalin denetimi” için bir komisyon kurulması gündeme gelmiştir (Şahin, Duman, Gürses, 2015).

Betül Parlak Cengiz, yeniden çeviri hipotezi bağlamında intihal sorununa değinir. Türkiye’de bu kapsamda yapılan çalışmalarda intihal konusuna “hiç” değinilmediğini belirten araştırmacı, yeniden çevirilerde intihalden kaçınmak için uygulanabilecek öneriler de sunar. Bu kapsamda, çevirmen yeniden çeviriye yazacağı önsöz/ sonsözde çevirisini gerekçelendirebilir. Böylelikle Parlak Cengiz, “gerekçelendirilmiş yeniden çeviri” kavramıyla, yeniden çevirileri intihal şüphesinden korumanın, çevirmen önsöz ya da sonsözünde çeviriyi gerekçelendirerek mümkün olduğunu belirtir. Araştırmacının odaklandığı bir diğer önemli nokta ise yeniden çeviri hipotezinin “somut piyasa gereksinimleri, yayıncılık endüstrisinin temel kaygıları ve Pazar pasta payı gibi daha ekonomik ve global bileşenlere” odaklanmıyor olmasıdır (Parlak Cengiz, 2020). Oysa günümüzde Türkiye’de yeniden çeviri bağlamında

en önemli bileşenin ekonomik bileşen olduğunu söyleyebiliriz. Yine bu bağlamda ele alınması gereken ancak gözden kaçan bir unsur da telif haklarıdır.

Türkiye’de yeniden çevirilerde intihalin en önemli sebeplerinden biri, telif haklarıdır. Uluslararası telif haklarının 1993 yılında düzenlenmesinden sonra, yayıncılar özgün eserleri çevirtmek ve yayımlamak için telif ücreti ödemek zorundadır. Bu durumun ülkemizde iki sonucu vardır. İlk olarak yayıncılar, bu telif hakkını ödememek için ölümünün üzerinden 70 yıl geçmiş yazarların eserlerini seçerek maliyetten tasarruf ederler. İkinci olarak ise, yine aynı telif ücretini ödemediği eseri basan “korsan” yayıncılar ortaya çıkar. İkinci kategoride ise yine çeşitli durumla karşılaşılır. Yayıncılar ilk çevirmenin metnini kullanırken bu çevirmenin adını koruyabilirler ya da çevirmen adına baskıda hiç yer vermezler. Bunun yanında, çeviriyi yapan kişi olarak gerçekte var olmayan bir isim de kullanılabilir. Üçüncü durumda ise ilk çevirmenin metninin başka bir çevirmen adıyla basılması durumudur. Bu durum, Türkiye’de en yaygın çeviri intihalini örneklendirir (Gürses, 2008).

Vaka analizi

Çeviri ve yeniden çeviri intihalinin kuramsal temeline odaklandıktan sonra bu çalışma kapsamında intihal şüphesiyle ele alacağımız eser William Faulkner’in *Ses ve Öfke* adlı eseridir. Faulkner, modernist edebiyatın en ünlü yazarlarından biri kabul edilir. Modernizm akımının temel tekniklerinden bilinç akışının yoğun kullanımı, eserde okuyucu için bir okuma zorluğu oluşturabilmektedir. Bu noktada, çevirmenin önce bir okur sonra da bir aktarıcı olarak metnin zorluğuyla baş etmek zorunda kaldığı belirtilebilir. Bu nedenle, James Joyce ve William Faulkner gibi yoğun modernist anlatıma sahip yazarların Türkçeye çevirilerinin oldukça az sayıda olduğu görülür. Öyle ki, bu eserleri çevirmek çevirmenler için bir “etiket” oluşturur. Örneğin Joyce ve Faulkner’dan yaptığı çevirilerle Murat Belge, bir çevirmen olarak doğrudan bu yazarlarla ilişkilendirilir (Doğan& Uras Yılmaz, 2021). Bu çerçevede, *Ses ve Öfke*’nin ilk çevirisi, Nazım Hikmet’in yeğeni olarak tanınan yazar- çevirmen Rasih Güran tarafından yapılmıştır. İlk olarak 1929 yılında yayımlanan kitabın bu çevirisi 1965 yılında Remzi Kitabevi tarafından basılmıştır. Ancak bu çeviri, günümüzde hala geçerliliğini korumaktadır ve Yapı Kredi Yayınları tarafından hala basılmaktadır.

Piyasada *Ses ve Öfke*’nin yeniden çevirisi olarak görünen tek baskı, 2000 yılında Müjde Yayınevi tarafından basılan versiyondur. Bu versiyonda çevirmen olarak Yonca Yıldırım adı yer almaktadır. 2022 yılının ilk yarısı itibarıyla piyasada *Ses ve Öfke*’ye ait başka çeviri bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bizim intihal şüphesiyle yaklaştığımız bu eser doğrudan Rasih Güran çevirisiyle karşılaştırılacaktır. Bu karşılaştırma, çevirilerden alınan aynı bölüme ait ifadeler ve dipnotlar üzerinden yapılacaktır.

İlk olarak, çevirilerdeki benzerliği göstermek üzere, eserden seçtiğimiz bölümün her iki çevirideki karşılığına yer veriyoruz:

Tablo 1: Çevirilerin Karşılaştırılması

Kaynak metin	Rasih Güran çevirisi (EM-1)	Yonca Yıldırım çevirisi (EM-2)
“Through the fence, between the curling flower spaces, I could see them hitting. They were coming toward where the flag was and I went along the fence. Luster was hunting in the grass by the flower tree.	Parmaklığın arkasında, sarmaşıkların arasından, vurduklarını görüyordum. Bayrağın olduğu yere geliyorlardı ve ben yürüdüm parmaklık boyunca. Dutun çevresindeki otların içinde aranıyor Luster. Bayrağı çıkardılar,	Parmaklığın arkasında, sarmaşıkların arasından, vurduklarını görüyordum. Bayrağın olduğu yere geliyorlardı ve ben yürüdüm parmaklık boyunca. Dutun çevresindeki otların içinde aranıyor Luster. Bayrağı çıkardılar,

<p>They took the flag out, and they were hitting. Then they put the flag back and they went to the table, and he hit and “and the other hit. Then they went on, and I went along the fence. Luster came away from the flower tree and we went along the fence and they stopped and we stopped and I looked through the fence while Luster was hunting in the grass.</p> <p>"Here, caddie." He hit. They went away across the pasture. I held to the fence and watched them going away.</p> <p>"Listen at you, now." Luster said. "Aint you something, thirty three years old, going on that way. After I done went all the way to town to buy you that cake. Hush up that moaning. Aint you going to help me find that quarter so I can go to the show tonight."</p> <p>They were hitting little, across the pasture. I went back along the fence to where the flag was. It flapped on the bright grass and the trees.</p> <p>"Come on." Luster said. "We done looked there. They aint no more coming right now. Les go down to the branch and find that quarter before them niggers finds it."</p> <p>It was red, flapping on the pasture. Then there was a bird slanting and tilting on it. Luster threw. The flag flapped on the bright grass and the trees. I held to the fence." (s.9-10)</p>	<p>vuruyorlardı. Sonra bayrağı yeniden diktiler, tablaya gittiler, vurdu, öteki de vurdu. Sonra yine vurdular ve ben yürüdüm parmaklık boyunca. Dutun oradan geldi Luster ve biz yürüdük parmaklık boyunca, vurdular ve biz durduk, parmaklığın arasından baktım, Luster araniyor otların içinde.</p> <p>“Buraya gel <i>caddie</i>.” Vurdu. Çayırı geçip gittiler. Parmaklığa yapışmışım, bakıp duruyorum uzaklara gidişlerine.</p> <p>“Bana bak,” dedi Luster. “Hiç otuz yaşına basan bir adam yapar mı bunu. Bak, şehre gidip sana o pastadan da aldım. Kes şu ulumayı. Yardım et bana. Bulayım şu çeyreği de, tiyatroya gideyim bu gece.”</p> <p>Kısa kısa vuruyorlardı, çayırın ortasında. Parmaklık boyunca yürüdüm bayrağın olduğu yere kadar. Aydınlık otların üstünde dalgalanıyordu ve ağaçların.</p> <p>“Hadi,” dedi Luster. “Artık baktık. Gelmiyorlar işte. Dereye dönelim de o kerata zenciler bulmadan biz bulalım çeyreği.”</p> <p>Kırmızıydı, çayırın üstünde dalgalanıp duran. Sonra bir kuş vardı üzerine doğru inen. Luster fırlattı. Bayrak aydınlık otların üstünde dalgalanıyordu ve ağaçların. Parmaklığa yapışmışım. (s.7)</p>	<p>vuruyorlardı. Sonra bayrağı yeniden diktiler, tablaya gittiler, vurdu, öteki de vurdu. Sonra yine vurdular ve ben yürüdüm parmaklık boyunca. Dutun oradan geldi Luster ve biz yürüdük parmaklık boyunca, vurdular ve biz durduk, parmaklığın arasından baktım, Luster araniyor otların içinde.</p> <p>“Buraya gel <i>caddie</i>.” Vurdu. Çayırı geçip gittiler. Parmaklığa yapışmışım, bakıp duruyorum uzaklara gidişlerine.</p> <p>“Bana bak,” dedi Luster. “Hiç otuz yaşına basan bir adam yapar mı bunu. Bak, şehre gidip sana o pastadan da aldım. Kes şu ulumayı. Yardım et bana. Bulayım şu çeyreği de, tiyatroya gideyim bu gece.”</p> <p>Parmaklık boyunca yürüdüm bayrağın olduğu yere kadar. “Hadi,” dedi Luster. “Artık baktık. Gelmiyorlar işte. Dereye dönelim de o kerata zenciler bulmadan biz bulalım çeyreği.”</p> <p>Kırmızıydı, çayırın üstünde dalgalanıp duran. Sonra bir kuş vardı üzerine doğru inen. Luster fırlattı. Bayrak aydınlık otların üstünde dalgalanıyordu ve ağaçların. Parmaklığa yapışmışım. (s.15-16).</p>
--	--	---

Alıntılanan örnek, kitabın giriş paragraflarındandır. Bu paragraflarda, hem Faulkner’in anlatım tarzı hem de karakterlerin durumu görülebilir. Aynı zamanda, Faulkner burada “nigger”, “quarter” gibi çevirisinde zorlanılabilecek ifadeler kullanmıştır. Ancak bu ifadelerin her iki çeviride de aynı şekilde kullanılması dikkat çeker. “Them niggers” ifadesi, ilk çevirmenin metne eklediği “kerata zenciler” şeklinde karşlanır. Bu ifade aynı şekilde yeniden çeviride de kullanılmıştır. Ancak kaynak metinde “kerata” ifadesinin bir karşılığı bulunmadığından, her iki çevirmenin de aynı ifadeyi metne eklemeleri şüpheli görünmektedir. Burada görüldüğü üzere, Rasih Güran çevirisi ile Yonca Yıldırım çevirisi arasındaki tek fark, Yonca Yıldırım çevirisinde birkaç cümlenin eksik verilmiş olmasıdır. Bunun dışında çeviriler; sözdizimi, noktalama işaretleri, sözcük seçimi gibi konularda da bire bir örtüşmektedir. Bunun yanında, Faulkner’in üslubunu devrik cümlelerle karşılayan Rasih Güran çevirisinden sonra Yonca Yıldırım çevirisinde de aynı üslubun kullanıldığı görülür. Cümlelerin doğrudan alınıp kullanıldığını gördüğümüz bu örnek üzerinden örtüşmenin boyutu, bizi intihal şüphesine yaklaştırmaktadır. Kaynak

metinde italik olmayıp ilk çeviride italik olarak aktarılan "Caddie" ifadesinin ikinci çeviride de italik olması, bu bağlamda yine şüphe uyandırıcıdır.

Tablo 2: Çevirilerin Karşılaştırılması

Kaynak metin	Rasih Güran çevirisi (EM-1)	Yonca Yıldırım çevirisi (EM-2)
If it had been cloudy I could have looked at the window, thinking what he said about idle habits. Thinking it would be nice for them down at New London if the weather held up like this. Why shouldn't it? The month of brides, the voice that breathed She ran right out of the mirror, put of the banked scent. Roses. Roses. Mr and Mrs Jason Richmond Compson announce the marriage of. Roses. Not virgins like dogwood, milkweed. I said I have committed incest, Father I said. Roses. Cunning and serene. If you attend Harvard one year, but dont see the boat-race, there should be a refund. Let Jason have it. Give Jason a year at Harvard. (s.92-93)	Eğer hava bulutlu olsaydı pencereden bakardım, düşünerek babamın saçma huylarla ilgili sözlerini. Hava değişmezse New London'daki insanlar için iyi olacağını. Neden olmasın? Gelinlerin ayı, soluk soluğa ses Kız aynadan dışarı çıktı, yığın yığın kokulardan kaçtı. Güller. Güller. Bay ve Bayan Jason Richmond Compson evlenme törenini ilan. Güller. Gelincikler, papatyalar gibi kızığankız değil. Ben yasak birileyattım dedim, babam dedim. Güller. Kurnaz ve saf. Harvard'a bir yıl gidersen, ama kayık yarışlarını görmemek şartıyla, parayı geri vermeleri gerek. Jason alsın. Jason bu yıl Harvard'da okusun. (s.63)	Eğer hava bulutlu olsaydı pencereden bakardım, düşünerek babamın saçma huylarla ilgili sözlerini. Hava değişmezse New London'daki insanlar için iyi olacağını. Neden olmasın? Gelinlerin ayı, soluk soluğa ses Kız aynadan dışarı çıktı, yığın yığın kokulardan kaçtı. Güller. Güller. Bay ve Bayan Jason Richmond Compson evlenme törenini ilan. Güller. Gelincikler, papatyalar gibi kızığankız değil. Ben yasak birileyattım dedim, babam dedim. Güller. Kurnaz ve saf. Harvard'a bir yıl gidersen, ama kayık yarışlarını görmemek şartıyla, parayı geri vermeleri gerek. Jason alsın. Jason bu yıl Harvard'da okusun. (s.106)

Bu örnekte seçilen bölüm, karakterin bilinç akışının en yoğun olduğu bölümlerden birinden alınmıştır. Her iki çevirinin de noktalama işaretlerine kadar aynı olduğu görülebilir. Bu benzerliğin tabu ifadeler üzerinden sağlanması daha da ilgi çekicidir. Burada tabu ifadelerden kastımız, "virgin" ve "incest" ifadeleridir. "Virgin" ifadesinin karşılığı olarak her iki çeviride de "kızığankız" kullanılması, "incest" ifadesinin ise sözlük anlamının dışına çıkılarak, hatta bir anlamda ifade sansürlenerek "birileyattım" şeklinde karşılanması, intihal şüphesi uyandırmaktadır. Dahası, bu ifadenin her iki çeviride de boşluksuz şekilde aktarılması, bu şüpheyi güçlendirmektedir çünkü birçok farklı karşılık kullanılabilecekken bu ifadeler üst üste aynı şekilde kullanılması, kanımızca tesadüften öte bir durumun varlığına işaret eder. Bunun dışında, "Mr." ve "Mrs." ifadelerinin de her iki çeviride de yerleştirilerek "Bay" ve "Bayan" şeklinde kullanılması da benzerliğin görüldüğü bir diğer noktadır. Genel olarak da devrik cümlelerin dahi aynı şekilde kullanılması, benzerlik oranının ne denli yüksek olduğunu gösterir niteliktedir.

Tablo 3: Çevirilerin Karşılaştırılması

Kaynak metin	Rasih Güran çevirisi (EM-1)	Yonca Yıldırım çevirisi (EM-2)
I went to the dresser and took up the watch, with the face still down. I tapped the crystal on the corner of the dresser and caught the fragments of glass in my hand and put them into the ashtray and twisted the hands off and put them in the tray. The watch ticked on. I turned the face up, the blank	Şifonyere gittim ve saati aldım, hala yüzü dönük saatin camını şifonyerin köşesine vurdum ve cam parçalarını elimle topladım ve kül tablasına koydum ve akreple yelkovanı bükerek çıkarttım, tablaya koydum. Saat tik tak ediyor. Yüzünü yukarı çevirdim, boş saat kadranı arkasında küçük çarkları ile tik tak ediyor, bundan başka ne yapabilir. İsa'nın,	Şifonyere gittim ve saati aldım, hala yüzü dönük saatin camını şifonyerin köşesine vurdum ve cam parçalarını elimle topladım ve kül tablasına koydum ve akreple yelkovanı bükerek çıkarttım, tablaya koydum. Saat tik tak ediyor. Yüzünü yukarı çevirdim, boş saat kadranı arkasında küçük çarkları ile tik tak ediyor, bundan başka ne yapabilir. İsa'nın,

dial with little wheels clicking and clicking behind it, not knowing any better. Jesus walking on Galilee and Washington not telling lies. Father brought back a watch-charm from the Saint Louis Fair to Jason: a tiny opera glass into which you squinted with one eye and saw a skyscraper, a ferris wheel all spidery, Niagara Falls on a pinhead. There was a red smear on the dial. When I saw it my thumb began to smart. I put the watch down and went into Shreve's room and got the iodine and painted the cut. I cleaned the rest of the glass out of the rim with a towel. (s.63)	Galile'nin üstünden geçiyor ve Washington yalan söylemiyor. Babam St. Louis Fuarı'ndan Jason'a bir süs saati getirmişti. Küçük bir opera dürbünü, bir gözünü kapayıp bakıyorsun içine koskocaman gök tırmalayan bir bina, örümcek ağı gibi örülmüş bir dönme dolap, bir iğne başı üstünde Niagara Şelalesi, Kırmızı bir leke vardı kadranın üstünde. Baş parmağım sızlamaya başlardı onu gördüğüm zaman. Saati bıraktım ve Shreve'in odasına geçtim, tentürdiyotu aldım ve boyadım kesilen yeri. Geri kalan cam parçalarını da saatin kenarından havluyla çıkarttım. (s.65)	Galile'nin üstünden geçiyor ve Washington yalan söylemiyor. Babam St. Louis Fuarı'ndan Jason'a bir süs saati getirmişti. Küçük bir opera dürbünü, bir gözünü kapayıp bakıyorsun içine koskocaman gök tırmalayan bir bina, örümcek ağı gibi örülmüş bir dönme dolap, bir iğne başı üstünde Niagara Şelalesi, Kırmızı bir leke vardı kadranın üstünde. Baş parmağım sızlamaya başlardı onu gördüğüm zaman. Saati bıraktım ve Shreve'in odasına geçtim, tentürdiyotu aldım ve boyadım kesilen yeri. (s.65)
---	---	---

Bu örnek, metin içinde geçen ve kültüre özgü referanslar içeren ifadelerin yer aldığı bir paragraftan alıntılanmıştır. Bu alıntı üzerinden çevirilere bakıldığında, cümlelerin bire bir örtüştüğü, bunun yanında "St. Louis Fuarı", "opera dürbünü" gibi ifadelerin de her iki çeviride aynı şekilde aktarıldığı görülür. İki çeviri arasındaki tek fark, Yıldırım çevirisinde son cümlelin silinmiş olmasıdır. Dolayısıyla metin içinden aldığımız örnekleri genel bir şekilde değerlendirirsek, yeniden çeviride ilk çeviride kullanılan kültüre özgü öğeler ve yerel ifadelerin yeniden çeviride de aynı şekilde aktarıldığı, ilk çevirideki söz dizimi ve cümle yapılarının yeniden çeviride de büyük oranda aynı şekilde kullanıldığı görülür. Söz diziminin benzerliğinin yanında, noktalama işaretlerinin seçiminden kullanıldığı yerlere kadar örtüştüğü de görülür. Bu nedenle, belirttiğimiz örnekler üzerinden intihal şüphesi yaratacak bulgulara ulaştığımız görülebilir.

Tablo 4: Çevirilerin Karşılaştırılması

Kaynak metin	Rasih Güran çevirisi (EM-1)	Yonca Yıldırım çevirisi (EM-2)
Just by imagining the clump it seemed to me that I could hear whispers secret surges smell the beating of hot blood under wild unsecret flesh watching against red eyelids the swine untethered in pairs rushing coupled into the sea and he we must just stay awake and see evil done for a little while its not always and it doesnt have to be even that long for a man of courage and he do you consider that courage and i yes sir dont you and he every man is the arbiter of his own virtues whether or not you consider it courageous is of more importance than the act itself than any act otherwise you could not be in earnest and i you dont believe i am serious and he i think you are too serious to give me any cause for alarm you wouldnt have felt driven to the expedient of telling	Yalnız ağaç kümelerini imgelemekle fısıltıları gizli iç çekişleri iştebilirim yaban gizlenmemiş etin altındaki kızgın kanın atışını koklayabilirim sanıyordum ipini koparmış suya koşan bir çift domuza benzeyen kırmızı göz kapaklarına bakarak ve o uyanık bulunmalıyız ve kötülüğün yapıldığını görmeliyiz az bir süre için her zaman değil ve ben cesur bir adam için bu kadar bile uzamamalı ve sen buna cesaret mi diyorsun ve ben evet bayım siz demiyor musunuz ve o herkes kendi erdemlerini istediği gibi seçer senin bunu atılganlık sanıp sanmaman işlemin kendisinden herhangi bir işlemde de daha önemli o zaman samimi değilsin demektir ve ben benim ciddi olduğuma inanmıyor musun ve o sanırım ki bende bir heyecan	Yalnız ağaç kümelerini imgelemekle fısıltıları gizli iç çekişleri iştebilirim yaban gizlenmemiş etin altındaki kızgın kanın atışını koklayabilirim sanıyordum ipini koparmış suya koşan bir çift domuza benzeyen kırmızı göz kapaklarına bakarak ve o uyanık bulunmalıyız ve kötülüğün yapıldığını görmeliyiz az bir süre için her zaman değil ve ben cesur bir adam için bu kadar bile uzamamalı ve sen buna cesaret mi diyorsun ve ben evet bayım siz demiyor musunuz ve o herkes kendi erdemlerini istediği gibi seçer senin bunu atılganlık sanıp sanmaman işlemin kendisinden herhangi bir işlemde de daha önemli o zaman samimi değilsin demektir ve ben benim ciddi olduğuma inanmıyor musun ve o sanırım ki bende bir heyecan

me you had committed incest otherwise and i wasnt lying and he you wanted to sublimate a piece of natural human folly into a horror and then exercise with truth and i it was to isolate her out of the loud world so that it would have to flee us of necessity and then the sound of it would be as though it had never been and he did you try to make her do it and i i was afraid to i was afraid she might and then it wouldnt have done any good but if i could tell you we did it would have been so and then the others wouldnt be so and then the world would roar away... (s. 130-131)	yaratacak bir neden göstermeyecek kadar ağırbaşlısın bana yasak olanla yatma eylemini işlediğini anlatmaya zorunlu değilsin yoksa ve ben yalan söylemiyordum yalan söylemiyordum ve sen o doğal insan deliliklerinden küçük bir parçasını bir dram halinde yüceltmek ve bundan okuyup üfleyip kurtulacak yerde onun yerine gerçeği koymak istiyorsun ve ben bu kızı dünyanın gürültüsünden uzaklaştırmak ve böylece bizi zorunluluklardan kurtarmak demektir ve sonra bu olayın sesi sanki hiç çıkmamış gibi olacaktı ve sen ona hiç bunu yaptırmaya çalıştın mı ve ben ben korkuyordum kız yapabilir diye ve artık hiçbir faydası da kalmayacaktı ama eğer ben sana yaptık dersem şöyle olurdu ve sonra ötekiler böyle olmazdı ve sonra bütün dünya gümbür gümbür öterdi...(s.141)	yaratacak bir neden göstermeyecek kadar ağırbaşlısın bana yasak olanla yatma eylemini işlediğini anlatmaya zorunlu değilsin yoksa ve ben yalan söylemiyordum yalan söylemiyordum ve sen o doğal insan deliliklerinden küçük bir parçasını bir dram halinde yüceltmek ve bundan okuyup üfleyip kurtulacak yerde onun yerine gerçeği koymak istiyorsun ve ben bu kızı dünyanın gürültüsünden uzaklaştırmak ve böylece bizi zorunluluklardan kurtarmak demektir ve sonra bu olayın sesi sanki hiç çıkmamış gibi olacaktı ve sen ona hiç bunu yaptırmaya çalıştın mı ve ben ben korkuyordum kız yapabilir diye ve artık hiçbir faydası da kalmayacaktı ama eğer ben sana yaptık dersem şöyle olurdu ve sonra ötekiler böyle olmazdı ve sonra bütün dünya gümbür gümbür öterdi...(s.227)
---	---	---

Bu örnek, Faulkner yazınının önemli özelliklerinden olan bilinç akışının sayfalarca süren kullanımını göstermektedir. Ancak asıl ilgi çekici olan, tek bir cümlelerin sayfalarca sürüyor olmasıdır. Faulkner, insan zihninden birbirinden bağlamsal olarak bağımsız olan düşüncelerin varlığını yazınına aktarmıştır. Bu tek cümle 3-4 sayfa boyunca devam edip hiçbir noktalamaya işaretleriyle bölünmemiş ve birbirinden bağımsız cümleciklerden oluşmaktadır. Anlatımın böyle olmasının sebebi, anlatıcının zihinsel engelli Benjy karakteri olmasıdır. Dahası bu bölüm, tamamen Benjy'nin zihninden geçenlere odaklanır. Bilinç akışında aşına olunanın aksine Faulkner burada zihinsel engelli bir bireyin zihnine odaklanarak, modernizmin yenilikçi gücünü de vurgular. Bu kadar uzun ve karmaşık bir anlatımın çevirilerine bakıldığında, yeniden çeviri ile ilk çevirinin yine bire bir örtüştüğü görülür. Ancak burada anlatımın karmaşıklığı, çevirmeni de zorlayarak farklı seçimlere itebilir. Örneğin, çevirmen cümleleri bölmeyi düşünebilir. Ancak her iki çeviride de bu derece uzun ifadelerin birbirine aynı şekilde bağlandığı, kullanılan bağlaçların dahi aynı olduğu, devrik cümle yapılarının da örtüştüğü görülür. Dolayısıyla metin içinden alıntılanan bu örnek de hem uzunluğuyla hem de anlatımsal özellikleriyle tesadüfi olarak açıklanamayacak benzerliğiyle yeniden çevirideki intihal şüphesine katkıda bulunmaktadır.

İkinci olarak, her iki çevirideki dipnotların karşılaştırması yoluyla benzerlik oranına bakılacaktır:

Tablo 5: Dipnotların karşılaştırılması

Metinde dipnotla açıklanan ifade	Rasih Güran çevirisi (EM-1)	Yonca Yıldırım çevirisi (EM-2)
Caddie	Golf oyununda sopaları taşıyan	Golf oyununda sopaları taşıyan
T.P.	Tipi diye okunur. Zenciler bazen çocuklarına isim yerine harf koyarlar. Çoğunlukla bu harfler büyük adamlara aittir. Burada sadece kulağa hoş gelen harfler kullanılmıştır.	Tipi diye okunur. Kulağa hoş gelmesi bakımından harfler kullanılmıştır.
G.A.R.	Grand Army of the Republic	Grand Army of the Republic

W.C.T.U	Women's Christian Temperance: Amerika'da içki aleyhtarı bir dernek	Amerikada bir dernek
---------	--	----------------------

Dipnot kullanımlarının karşılaştırılması sonucunda, her iki çeviride dipnot eklenen ifadelerin örtüştüğü görülür. Bunun yanında, bu dipnotlardaki açıklamalar da her iki çeviri için oldukça benzerdir. Bazı ifadeler sadece EM2'de kısaltılmış görünmektedir. Bunun dışında sözcük dizilimleri metin içerisindeki gibi neredeyse aynıdır. Dipnotların hem yerinin hem de içeriğinin örtüşmesi ise intihalden şüphelenmemizin bir diğer sebebidir.

Üçüncü olarak, Faulkner'ın *Ses ve Öfke*'nin sonuna eklediği ve eserdeki karakterleri tanıtmak için yazdığı metne odaklanılacaktır. Bu metin, romandan bağımsız olduğundan ve romandaki anlatım tarzından farklı bir üslupla yazıldığından, bir yanmetin olarak düşünülebilir. Ancak bu metni, romanın bir parçası olarak sayan araştırmacılar da vardır. Faulkner bu metni yayıncısına gönderirken "(Bu bölümü) okuduğunda, tüm kitabı anlamayı nasıl sağladığını göreceksin" der (Faulkner, 1984: 354). Aslında bu ek metin, Malcolm Cowley editörlüğünde *The Portable Faulkner* adlı eser için hazırlanmıştır ancak *Ses ve Öfke*'ye dahil edilir. Kitabın ilk baskılarında bu ek kitabın ilk bölümünü oluştururken daha sonra sona eklenmiştir.

Son olarak, kitaba Faulkner tarafından eklenen metnin çevirileri, yanmetin örneği olarak incelenecektir:

Tablo 6: Ek Metin Çevirileri

Kaynak metin	Rasih Güran Çevirisi (EM-1)	Yonca Yıldırım çevirisi (EM-2)
<p>"Appendix Compson: 1699–1945 "JACKSON. A Great White Father with a sword. (An old duelist, a brawling lean fierce mangy durable imperishable old lion who set the wellbeing of the nation above the White House and the health of his new political party above either and above them all set not his wife's honor but the principle that honor must be defended whether it was or not because defended it was whether or not.) Who patented sealed and countersigned the grant with his own hand in his gold tepee in Wassi Town, not knowing about the oil either: so that one day the homeless descendants of the dispossessed would ride supine with drink and splendidly comatose above the dusty allotted harborage of their bones in speciallybuilt scarletpainted hearses and fire-engines. "QUENTIN MACLACHAN. Son of a Glasgow printer, orphaned and raised by his mother's people in the Perth highlands. Fled to Carolina from Culloden Moor with a claymore and the tartan he wore by day and slept under by night, and little else.</p>	<p>Ses ve Öfke'ye Ek Compson Ailesi: 1699-1945 JACKSON: Beyazlardan Büyük bir Baba, eli kılıçlı. (Eski bir düellocu, kavgacı sıska sert dayanıklı ihtiyarlamayan eski bir aslan, ulusunun refahını Beyaz Saray'ın refahından ve kendi siyasi partisinin sağlığını da her ikisinden üstün tutan ve hepsinin de üstüne karısının şerefini değil, şeref olsun olmasın savunulur çünkü olsun olmasın savunulmuştur şimdiye kadar prensibini koyan.) Wassi Town'daki mükellef çadırında kendi eliyle başışın mührünü ve karşı tarafın mührünü basan, petrolden hiç haberi olmadan: Böylece günün birinde yersiz yurtsuz kalacak düşük kral torunlarının içkiden yalpa vura vura ve muhteşem bir şekilde koma halinde kemiklerinin sığındığı özel olarak yapılmış toz kaplı kemiklerinin üstünde kırmızı boyalı arabaların içinde yangın söndürme makineleri ile üzerinden geçmelerini sağlamış. QUENTİN MACLACHAN: Bir Glaglowlu matbaacının oğlu,</p>	<p>Ses ve Öfke'ye Ek Compson Ailesi: 1699-1945 JACKSON: Beyazlardan Büyük bir Baba, eli kılıçlı. Günün birinde yersiz yurtsuz kalacak düşük kral torunlarının içkiden yalpa vura vura ve muhteşem bir şekilde koma halinde kemiklerinin sığındığı özel olarak yapılmış toz kaplı kemiklerinin üstünde kırmızı boyalı arabaların içinde yangın söndürme makineleri ile üzerinden geçmelerini sağlamış. QUENTİN MACLACHAN: Bir Glaglowlu matbaacının oğlu, öksüz kalmış ve Perth dağlarında bir köyde annesinin annesi tarafından büyütülmüş. Sekseninde, bir kere bir İngiliz kralına karşı savaştıktan sonra, bu yanlışlığı bir daha tekrar etmek istememiş ve bir gece 1779'da bir daha kaçmış, küçük torununu ve İskoç elbisesini alarak Kentucky'ye, Boon ya da Boone adındaki bir komşunun yerleşmiş olduğu yere. (s. 396)</p>

<p>At eighty, having fought once against an English king and lost, he would not make that mistake twice and so fled again one night in 1779, with his infant grandson and the tartan (the claymore had vanished, along with his son, the grandson's father, from one of Tarleton's regiments on a Georgia battlefield about a year ago) into Kentucky, where a neighbor named Boon or Boone had already established a settlement."</p>	<p>öksüz kalmış ve Perth dağlarında bir köyde annesinin ailesi tarafından büyütülmüş. Culloden Moor'dan Carolina'ya kaçmış, gece gündüz taktığı kılıç ve giydiği İskoç elbisesi ile, ve daha pek az bir şeyle. Sekseninde, bir kere bir İngiliz Kralına karşı savaştıktan sonra, bu yanlışlığı bir daha tekrar etmek istememiş ve bir gece 1779'da bir daha kaçmış, küçük torununu ve İskoç elbisesini alarak (kılıcı ile oğlu, torununun babası, bir yıl kadar önce Georgia savaşında Tarleton'un alaylarının birinde kaybolmuştu) Kentucky'ye, Boon ya da Boone adındaki bir komşusunun yerleşmiş olduğu yere. (s.255)</p>	
--	--	--

Faulkner tarafından metne eklenen kısımdan alıntılıdığımız bu örnek de metnin genelinde saptadığımız bulgulara benzer görünmektedir. Cümlelerin ve sözcük seçimlerinin örtüştüğü bu bölümde, EM2'de, kaynak metinden ve EM1'den farklı olarak cümleler kısaltılmıştır. Bu kısaltma dışında metinler arasında bir farklılık gözlemlenmemektedir.

Sonuç

Faulkner'ın *Ses ve Öfke* adlı eserinin piyasada bu incelemeye konu olan sadece bir yeniden çevirisi bulunmuştur. Eserin yeniden çevirilerinin azlığını, yazarın telif hakkının 2022 yılı itibariyle hala geçerli olmasıyla da bağdaştırmaktayız. Eserin yazınsal değerinin yüksek olması, bir başka deyişle kanonlaşmış olması nedeniyle, ticari getirisinin yüksek olduğu varsayılabilir. Ancak yayıncılar, eserin edebi değerine rağmen telif hakkından dolayı eseri çevirtmeye yanaşmıyor görünmektedir. Bu noktada, var olan çevirileri kullanmak yayıncıları masraftan kurtarmakta ancak öte yandan, intihalin de bir tetikleyicisi olabilmektedir. Farklı çevirmen adı altında yayınlanan çeviri intihalleri ise mevcut çevirmenin ve yayınevinin hem emeğini hem de ününü kötüye kullanma örnekleridir.

Bizim bu çalışma kapsamındaki gözlemlerimiz, Parlak Cengiz'in (2020) klasik eserlerin yeniden çevirileri için ileri sürdüğü bulgularla örtüşür. Bunun sebebi, *Ses ve Öfke*'nin de kanonlaşmış bir modernist eser olarak değerlendirilmesidir. Dolayısıyla intihale ilişkin savları daha da genişleterek metin türünden bağımsızlaştırmak mümkündür. Bize göre, sadece klasik eserlerde ya da modernist eserlerde değil, kanonlaşmış eserlerde intihalin, ünlü ilk çevirmenin metnini baz alarak, kaynak metne değinmeden gerçekleşmesi mümkündür. İncelediğimiz iki metnin farklı zamanlarda yapıldığı, hatta arada yaklaşık 40 yıl kadar büyük bir zaman diliminin olduğu gözlemlenir. Bu durum, çevirilerin amaçlarının da yapıldıkları dönemle bağlantılı olduğunu düşündüğümüzde, farklı zamanlarda ve farklı çevirmenlerce yapılan çevirilerin bu derece büyük benzerlik göstermesini şüpheli bulmamıza neden olmuştur. Ancak, bu çevirileri karşılaştıracığımız üçüncü ya da dördüncü çevirilerin bulunmaması, çalışmanın sınırlılıkları arasında sayılabilir.

Böylelikle, eserin mevcut iki çevirisi arasında yaptığımız incelemede metinlerin noktalama işaretlerinin, sözdizimlerinin, paragraf bölümlenmelerinin, vurgularının bile neredeyse aynı olduğunu gözlemleriz. Aralarında 35 yıl zaman farkı bulunan iki metnin bu kadar benzerlik göstermesi nasıl açıklanabilir? Öte

yandan, kaynak metni 300 sayfadan başlayan ve versiyonlarına göre değişiklik gösteren bu hacimli metnin evirilerinde, EM2'nin sürekli biçimde EM1'deki yapıyı takip etmesi, bir intihal lt sayılabilir. İncelediğimiz rnekler bazında, EM2'yi EM1'den ayırmak için yaratılan tek farklılık, paragraflardan birkaç cümlenin silinmesi gibi görünmektedir.

Çalışmamız kapsamında, sadece romanın içeriğine değil, dipnotlara ve ek metne de odaklanarak daha fazla bulgu elde etmeyi hedefledik. Ancak dipnotlar ve ek metinler için de EM1 ile EM2 arasındaki benzerlik oranının yüksek olduğunu, incelediğimiz her üç bölümde de EM2'nin EM1'den ayrıştığı noktanın, EM2'de paragrafların kısaltılması şeklinde gerçekleştiğini bulguladık. Burada değinilen örnekler dışında da metinlerde bütünsel olarak yaptığımız araştırma, bu bulguların srekliлиđini gösterdi. Bu durum da sonuç olarak intihal şüphesinin güçlenmesine yol açtı. Ancak eviride intihal parametrelerinin net sınırlarla belirlenmemesi, elde edilen bulguların net bir sonuca götürmesini engellediğinden bulgularımızın sadece ihtimal seviyesinde kaldığını, bu durumun çeviride intihal çalışmalarının temel sınırlılığı olduğunu ileri sreebiliriz.

Kaynakça

- Bensimon, P. 1990. "Prsentation". *Palimpsestes*. 4: (1). s. IX- XIII.
- Berman, A. 1990. "La Retraduction comme Espace de la Traduction". *Palimpsestes*. 4: (1). s. 1-7.
- Desmidt, Isabelle. 2009. "(Re)translation Revisited". *Meta: Journal des traducteurs*. 54: (4). 669- 689.
- Doğan, İ.C.& Uras Yılmaz A. 2021. "A Different Perspective on the Foreign". *RumeliDE*. 25. s. 1064-1072.
- Faulkner, W. 1965. Ses ve öfke. ev. Rasih Güran. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Faulkner, W. 1984. The Sound and the Fury. New York: Vintage House.
- Faulkner W. 2000. Ses ve öfke. ev. Yonca Yıldırım. İstanbul: Müjde Yaynevi.
- Gambier, Y. 1994. "La Retraduction, Retour et Dtour". *Meta: journal des traducteurs / Meta: Translators' Journal*, 39: (3), s. 413-417.
- Gürses, S. 2008. "eviri İntihali: Kültür Ekosisteminin Paraziti". *eviri Etiği Toplantısı: Çeviri ve evirimenliğin Etik Sorunları Bildiri Kitabı* içinde. Yay. Haz. Betül Parlak. 7-8 Aralık 2016. İstanbul, Türkiye: İstanbul Üniversitesi Yayınları. s.133-146.
- Gürses, S. 2011. "Translational Plagiarism: National History Global Prospects". *eviribilim* 4: 6-7.
- Heim, M. H. 1982. "Pushkin Englished." *The Nation*, 235, s. 340-43.
- Koskinen, K. & Paloposki O. 2010. "Retranslation". *Handbook of Translation Studies* içinde. Ed. Yves Gambier& Luc van Doorslaer. s. 294-298. Amsterdam: John Benjamins.
- Leighton, L. G. 1994. Translation and Plagiarism: Puskin and D.M. Thomas. The Slavic and East European Journal. 38: (1). s. 69-83.
- Parlak Cengiz, B. 2020. "Yeniden eviri Hipotezi Bağlamında eviri İntihali". *İstanbul niversitesi eviribilim Dergisi*. 12. s. 17-28.
- Savory, T. 1968. The Art of Translation. 2. Baskı. Boston: The Writer.
- Susam- Sarajeva, ř. 2003. "Multiple Entry Visa to Travelling Theory". *Target*. 15: (1). s. 1-36.
- şahin, M., Duman, D., Gürses, S., Kaleş, D., Wools, D. 2015. "Toward an Empirical Methodology for Identifying Plagiarism in Retranslation." *Perspectives on Retranslation* içinde. Ed. zlem Berk Albachten& şehnaz Tahir Grağlar. New York: Routledge. s. 166-193.
- Turell, M.T. 2004. "Textual Kidnapping Revisited: The Case of Plagiarism in Literary Translation". *Speech, Language and the Law*. 11: (1). s. 1-26.

Venuti, L. 2003. "Retranslations: The Creation of Value." *Bucknell Review*, 47: (1). s. 25-38.